

اصول حسابداری (۱)

تألیف:

دکتر شکراله خواجهوی

(دانشیار حسابداری دانشگاه شیراز)

مهر داد ابراهیمی

انتشارات نگاه دانش

سرشناسنامه	: خواجوی، شکراله
عنوان و نام پدیدآور	: اصول حسابداری (۱) / شکراله خواجوی، مهرداد ابراهیمی
مشخصات نشر	: تهران: نگاه دانش، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری	: ۳۶۸ ص
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۱۹۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: حسابداری-- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: حسابداری-- مسائل، تمرین‌ها و غیره (عالی)
موضوع	: حسابداری-- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
شناسه افزوده	: ابراهیمی، مهرداد
رده‌بندی کنگره	: HF۵۶۵۵/ف۲۸۵۷ ۱۳۹۱
رده‌بندی دیویی	: ۶۵۷/۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۱۱۴۹۰۰

انتشارات نگاه دانش

♦ نام کتاب:

اصول حسابداری (۱)

♦ مولفین:

دکتر شکراله خواجوی - مهرداد ابراهیمی

♦ ناشر:

نگاه دانش

♦ مترجم:

سعیده عبدالمی

♦ حروف نگاری، صفحه آرایی (نگاه دانش):

کبری عسبری

♦ نوبت چاپ:

اول، ۱۳۹۱

♦ تیراژ:

۱۰۰۰ جلد

♦ قیمت:

۱۱,۰۰۰ تومان

♦ لیتوگرافی / چاپ و صحافی:

باختر / طیف نگار

♦ شابک:

۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۱۹۰-۲

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

انتشارات نگاه دانش: انقلاب- خ ۱۲ فروردین- ساختمان ناشران پلاک ۲۷۱- طبقه ۲- واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۵۴۸۹۲

فکس: ۶۶۴۸۶۱۵۴

پرتال (وب سایت) نگاه دانش

انتشارات نگاه دانش در راستای تسهیل ارائه خدمات دانشی به مشتریان فرهیخته خود اقدام به راه اندازی پرتال جامع اطلاع رسانی و فروش اینترنتی نموده است. با توجه به چشم انداز این انتشارات که ارائه بهترین و بروزترین محتوا در رشته های مدیریت، حسابداری، اقتصاد، صنایع و MBA و اجرایی است، کلیه نیازمندی های مشتریان محترم نگاه دانش در ارتباط با رشته های فوق در این پرتال لحاظ گردیده و به صورت ۲۴ ساعته بروز می گردد.

امکانات برجسته این پرتال عبارتند از:

- ① **فروشگاه اینترنتی:** امکان سفارش کتاب به صورت آنلاین، پرداخت اینترنتی و ردگیری سفارش تا لحظه تحویل
- ② **منابع پیشنهادی نگاه دانش:** منابع و کتب معتبر برای آزمون های ارشد و دکتری دانشگاه های سراسری و آزاد
- ③ **ترین های نگاه دانش:** امکان دسترسی به پرفروش ترین کتاب ها، پربازدیدترین آثار و کتاب ماه نگاه دانش
- ④ **جستجو و مقایسه:** جستجوی پیشرفته کتاب های منتشر شده نگاه دانش و امکان مقایسه کتاب هایی که در یک زمینه موضوعی گردآوری شده اند.
- ⑤ **آشنایی با مؤلفان:** قابلیت مرور رزومه مؤلفان محترم انتشارات نگاه دانش به همراه آثار تالیفی ایشان
- ⑥ **ارسال هدیه:** امکان سفارش هدیه برای دوستان با قابلیت انتخاب بسته بندی هدیه به سلیقه مشتریان محترم
- ⑦ **مشاوره با اساتید و مؤلفان:** مشاوره آنلاین در زمینه نحوه استفاده از کتب، دوره های آموزشی اساتید و آزمون های آزمایشی
- ⑧ **اخبار و اطلاعیه ها:** ارائه اخبار مهم در زمینه آزمون های مختلف داخلی و بین المللی و اطلاعیه برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی
- ⑨ **تالار گفتگو:** دسترسی به اجتماع آنلاین نگاه دانش، ارائه نظرات و پیشنهادات، به اشتراک گذاری دانش و پرسش و پاسخ آنلاین

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه بر نگذرد

دیباچه

سیر تکاملی جهان رو به رشد امروز، بیش از پیش بر نقش ارزنده‌ی اطلاعات صحنه گذارده و آن را به مثابه ثروتی بدل نموده که همانند هر کالای با ارزش دیگری، سودمندی و مزیت به همراه دارد. بدیهی است دستیابی به اطلاعات مفید مستلزم صرف هزینه بوده و برای حفظ این ثروت می‌بایست ابزارهای لازم آن مهیا شود. در یک نگاه اقتصادی، این سیستم‌های حسابداری هستند که به عنوان ابزاری کارآمد، نقش انکارناپذیری در رونق فعالیت‌های سازمان و به طبع در محیط اقتصادی کلان جامعه دارد. بسیاری از تصمیمات اقتصادی بر اساس اطلاعات تهیه‌ی شده در این سیستم‌ها اتخاذ می‌شود. بدیهی است در صورتی اطلاعات تهیه شده از معیارهای کیفی لازم برخوردار خواهند بود که ضوابط تعیین شده از سوی مراجع ذی‌صلاح نیز مبتنی بر شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی همان جامعه باشد.

تجربیات چندین ساله‌ی اینجانب در آموزش حسابداری مالی و به ویژه در درس اصول حسابداری ۱ که از سال ۱۳۷۶ آغاز گردید و نیاز مراکز آموزشی کشور به کتابی در این خصوص من را بر آن داشت تا با همکاری آقای مهرداد ابراهیمی اقدام به تهیه‌ی کتاب حاضر نمایم. در تهیه این کتاب ضمن بررسی دقیق آخرین منابع معتبر در خصوص موضوعات مرتبط با درس اصول حسابداری (۱)، به مطابقت مطالب ارائه شده با استانداردهای حسابداری ملی تأکید شده است. از ویژگی‌های کتاب حاضر ارائه مطالب با تأکید بر حفظ ساختار آموزشی است، در این راستا، در هر فصل ضمن ارائه‌ی تفصیلی مبانی نظری موضوع، مثال‌های متعدد نیز ارائه شده است. همچنین جهت امکان ارزیابی فراگیر آموخته‌های خوانندگان محترم، در پایان هر فصل، سؤالاتی به شکل پرسش تشریحی، سؤالات چند گزینه‌ای و هم‌چنین تمرینات و مسائلی جهت ارزیابی دقیق‌تر یافته‌های خوانندگان طراحی شده است. در تدوین این کتاب تلاش شده است تا واژه‌ها و اصطلاحات تخصصی مربوط به هر فصل، در پایان آن فصل آورده شود و بر اساس این واژه‌ها، سؤالاتی به صورت درست-نادرست، پرسش‌های چندگزینه‌ای و تمرین و مسئله ارائه گردد تا بدین ترتیب، زمینه‌های آشنایی دانشجویان با متون تخصصی حسابداری، فراهم گردد. اگر چه کتاب با تمرکز بر تأمین نیاز دانشجویان درس اصول حسابداری ۱ تهیه شده است، لکن برای سایر علاقمندان نیز مفید است.

در اینجا از دوستان ارجمند، سرکار خانم شعله منصوری و آقایان احسان کرمانی، مرتضی مجاهدی و محسن کاوسی که با ارائه‌ی پیشنهادهای مفید و با بازبینی متن کتاب بر بهبود کیفیت این اثر تأثیر به سزایی داشته‌اند، کمال امتنان را داریم. همچنین از سرکار خانم کبری ابراهیمی که تایپ کتاب را با کمال دقت و حوصله انجام داده‌اند نیز سپاس‌گزاری می‌نمایم.

بر واضح است که کاستی‌های احتمالی این کتاب منحصرأ به اینجانبان مرتبط بوده و پیشنهادها را به شما عزیزان جهت رفع مشکلات احتمالی و اصلاحات آتی استقبال و تشکر می‌کنیم. دوستان گرامی می‌توانند پیشنهادها را به آدرس الکترونیکی principlebook1@gmail.com ارسال نمایند. همچنین از مدیریت محترم انتشارات نگاه دانش که در چاپ این کتاب کمال همکاری را داشته‌اند، سپاس و تشکر داریم. لازم به ذکر است که تشابه اسمی مثال‌ها با اسامی مؤسسات واقعی، کاملاً تصادفی و صرفاً با اهداف آموزشی بوده است.

دکتر شکراله خواجوی

مهرداد ابراهیمی

فهرست مطالب

۱۱	فصل ۱: آشنایی با حسابداری و معادله حسابداری
۱۲	مقدمه
۱۲	تاریخچه حسابداری
۱۳	حسابداری چیست؟
۱۴	فعايت‌های سه‌گانه
۱۶	بایه‌های حسابداری
۱۷	اخلاق در گزارشگری مالی
۱۷	اصول عمومی پذیرفته شده حسابداری
۱۹	اصول اندازه‌گیری
۱۹	مفروضات
۲۰	انواع واحدهای اقتصادی
۲۲	قلمرو حسابداری
۲۳	معادله حسابداری
۲۴	دارایی‌ها
۲۵	بدهی‌ها
۲۵	سرمایه
۲۶	درآمد
۲۷	هزینه
۲۷	اثر رویدادها بر معادله حسابداری
۳۲	صورتهای مالی و روابط میان آنها
۳۴	خلاصه فصل
۳۶	لغات و اصطلاحات لاتین
۳۸	پرسش‌ها
۳۹	سوالات درسیّت - نادرست
۴۰	پرسش‌های چهار گزینه‌ای
۴۳	تمرین
۴۷	مسائل
۵۱	فصل ۲: فرآیند ثبت معاملات
۵۲	مقدمه
۵۲	۱- انجام معاملات و وقوع رویدادها
۵۳	۲- جمع‌آوری اسناد و مدارک مثبته
۵۳	۳- تجزیه و تحلیل معاملات و رویدادها
۵۳	۴- ثبت معاملات و رویدادها
۵۳	الف- حساب‌های دارایی
۵۴	ب- حساب‌های بدهی
۵۵	ج- سرمایه
۵۶	نمودار حساب‌ها
۵۷	حساب T

۵۷	حسابداری دو طرفه
۵۸	افزایش و کاهش در حساب‌ها
۷۰	مانده‌گیری حساب‌ها
۷۱	مانده عادی یک حساب
۷۲	سند حسابداری
۷۳	دفتر روزنامه عمومی
۷۴	ثبت معاملات و رویدادها در دفتر روزنامه
۷۷	انتقال معاملات و رویدادها از دفتر روزنامه به دفتر کل
۸۳	۵- تهیه تراز آزمایشی
۸۴	پیدا کردن اشتباهات
۸۵	۶- تهیه صورت‌های مالی
۸۵	ثبت مرکب
۸۶	دفتر معین
۸۷	دفتر روزنامه اختصاصی
۸۸	خلاصه فصل
۸۹	لغات و اصطلاحات لاتین
۹۰	پرسش‌ها
۹۱	سوالات درست - نادرست
۹۲	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۹۷	تمرین
۱۰۱	مسائل
۱۰۷	فصل ۳: فرآیند تعدیل حساب‌ها
۱۰۸	مقدمه
۱۰۸	زمان شناسایی درآمدها: اصل تحقق درآمد
۱۰۸	زمان ثبت هزینه‌ها: اصل تطابق هزینه‌ها با درآمدها
۱۰۹	مبنای نقدی حسابداری در مقابل مبنای تعهدی حسابداری
۱۱۱	مفهوم تعدیلات
۱۱۱	انواع تعدیلات
۱۱۲	۱- پیش‌پرداخت هزینه‌ها
۱۱۶	۲- استهلاک دارایی‌های ثابت
۱۱۸	۳- پیش‌دریافت درآمدها
۱۲۰	۴- هزینه‌های معوق
۱۲۲	۵- درآمدهای معوق
۱۲۴	تهیه تراز آزمایشی تعدیل شده
۱۳۰	فرآیند بستن حساب‌ها
۱۳۳	تهیه تراز آزمایشی اختتامی
۱۳۴	بستن حساب‌های دائمی
۱۴۰	روش دیگری برای ثبت پیش‌پرداخت هزینه و پیش‌دریافت درآمد در حساب‌ها
۱۴۲	ثبت‌های معکوس
۱۴۷	ترازنامه طبقه‌بندی شده
۱۵۰	کاربرگ

۱۵۰	مراحل تهیه و تنظیم کاربرگ
۱۵۶	خلاصه فصل
۱۵۷	لغات و اصطلاحات انگلیسی
۱۵۹	پرسش‌ها
۱۶۰	سوالات درست - نادرست
۱۶۱	پرسش‌های چهار گزینه‌ای
۱۶۶	تمرین
۱۷۱	مسائل
۱۷۹	فصل ۴: حسابداری مؤسسات بازرگانی
۱۸۰	مقدمه
۱۸۰	چرخه عملیاتی در مؤسسات بازرگانی
۱۸۱	سیستم‌های ثبت موجودی کالا
۱۸۲	حسابداری خرید کالا در سیستم دائمی
۱۸۲	خرید کالا
۱۸۳	تخفیقات
۱۸۳	۱- تخفیقات تجاری
۱۸۳	۲- تخفیقات نقدی
۱۸۴	تخفیقات نقدی خرید
۱۸۶	۳- برگشت کالا و تخفیقات
۱۸۷	برگشت از خرید و تخفیقات
۱۸۸	هزینه‌های حمل
۱۹۰	حسابداری فروش کالا در سیستم دائمی
۱۹۰	فروش کالا
۱۹۲	تخفیقات
۱۹۷	تعديل موجودی کالا در سیستم ثبت دائمی
۱۹۸	انواع صورت سود و زیان
۲۰۲	تکمیل چرخه حسابداری در مؤسسات بازرگانی
۲۰۷	ب- سیستم ادواری موجودی کالا
۲۰۸	حسابداری خرید کالا در سیستم ثبت ادواری
۲۱۰	حسابداری فروش کالا در سیستم ادواری
۲۱۳	تعديل موجودی کالا در سیستم ثبت ادواری
۲۱۴	تکمیل چرخه حسابداری در مؤسسات بازرگانی
۲۲۲	خلاصه فصل
۲۲۳	لغات و اصطلاحات لاتین
۲۲۴	پرسش‌ها
۲۲۷	پرسش‌های چهار گزینه‌ای
۲۳۰	تمرین
۲۳۴	مسائل
۲۴۱	فصل ۵: حسابداری موجودی کالا
۲۴۲	مقدمه
۲۴۲	سیستم‌های ثبت موجودی کالا

۲۴۳	بهای تمام‌شده کالای فروش رفته و موجودی کالای پایان دوره
۲۴۴	روش‌های تخصیص بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش
۲۴۴	الف - روش‌های ارزیابی موجودی کالا در سیستم ثبت دائمی
۲۵۱	ب - روش‌های ارزیابی موجودی کالا در سیستم ثبت ادواری
۲۵۴	تأثیر روش‌های ارزیابی موجودی کالا بر صورت‌های مالی
۲۵۸	مزیت مالیاتی استفاده از روش لایفو
۲۵۹	نیات رویه
۲۵۹	روش‌های برآورد موجودی کالا
۲۶۳	قاعده اقل بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش
۲۶۵	محافظه‌کاری
۲۶۵	تعیین بهای تمام‌شده موجودی کالا
۲۶۶	تأثیر اشتباهات موجودی کالا
۲۶۷	گردش موجودی کالا و متوسط دوره گردش موجودی کالا
۲۶۹	خلاصه فصل
۲۷۰	لغات و اصطلاحات لاتین
۲۷۱	پرسش‌ها
۲۷۲	سوالات درست - نادرست
۲۷۴	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۲۷۸	تمرین
۲۸۱	مسائل

۲۸۷	فصل ۶: حسابداری مطالبات
۲۸۸	مقدمه
۲۸۸	مطالبات و انواع آن
۲۸۸	شناسایی و ارزشیابی حسابه‌ها و اسناد دریافتنی
۲۸۹	شناسایی حسابه‌های دریافتنی
۲۸۹	ارزشیابی حسابه‌های دریافتنی
۲۹۰	حسابداری مطالبات سوخت شده
۲۹۳	حذف مطالبات سوخت شده در روش ذخیره
۲۹۴	بازیافت مطالبات سوخت شده در روش ذخیره
۲۹۵	مقایسه ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول با مطالبات سوخت شده
۲۹۶	روشهای برآورد مطالبات مشکوک‌الوصول
۳۰۰	مقایسه روشهای برآورد مطالبات مشکوک‌الوصول
۳۰۱	اسناد دریافتنی
۳۰۱	حسابداری اسناد دریافتنی
۳۰۶	نگول اسناد دریافتنی
۳۰۷	تنزیل اسناد دریافتنی
۳۰۷	محاسبه دوره تنزیل
۳۰۷	ثبت تنزیل اسناد دریافتنی
۳۰۹	ارزشیابی اسناد دریافتنی
۳۱۰	اسناد دریافتنی رایج در ایران
۳۱۱	عملیات حسابداری سفته

۳۱۱	نگول سفته
۳۱۲	عملیات حسابداری برات در دفاتر صادر کننده آن
۳۱۵	عملیات حسابداری برات در دفتر دارنده آن
۳۱۶	سست گردش حسابهای دریافتی و دوره وصول مطالبات
۳۱۸	خلاصه فصل
۳۱۹	لغات و اصطلاحات لاتین
۳۲۰	پرسش‌ها
۳۲۰	سوالات درست - نادرست
۳۲۲	پرسش‌های چهار گزینه‌ای
۳۲۶	تمرین
۳۲۹	مسائل

۳۳۵	فصل ۷: دارایی‌های ثابت مشهود و دارایی‌های نامشهود
۳۳۶	مقدمه
۳۳۶	ماهیت دارایی‌های ثابت
۳۳۶	طبقه‌بندی اصلی دارایی‌های ثابت
۳۳۷	تعیین بهای تمام شده دارایی‌های ثابت
۳۳۸	مخارج جاری و سرمایه‌ای
۳۳۹	حسابداری استهلاک
۳۴۰	دلایل استهلاک
۳۴۱	عوامل مؤثر در محاسبه هزینه استهلاک
۳۴۱	انواع روش‌های محاسبه استهلاک
۳۴۲	روش خط مستقیم
۳۴۳	روش میزان تولید
۳۴۴	روش مانده نزولی
۳۴۶	نکاتی در خصوص روش‌های محاسبه استهلاک
۳۴۷	کاهش ارزش دارایی‌های ثابت
۳۴۷	واگذاری دارایی‌های ثابت
۳۴۸	کنارگذاری دارایی‌های ثابت
۳۴۸	فروش دارایی‌های ثابت
۳۴۹	دارایی‌های نامشهود
۳۴۹	انواع مختلف دارایی‌های نامشهود
۳۵۱	استهلاک دارایی‌های نامشهود
۳۵۲	منابع طبیعی
۳۵۳	خلاصه فصل
۳۵۴	لغات و اصطلاحات لاتین
۳۵۵	پرسش‌ها
۳۵۶	سوالات درست - نادرست
۳۵۷	پرسش‌های چهار گزینه‌ای
۳۶۱	تمرین
۳۶۳	مسائل